

Aan: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van Justitie en Veiligheid

Datum: 3 juli 2020

Kenmerk: 20-047

Onderwerp: Reactie MIND op internetconsultatie voor de Reparatiewet Wvggz en Wzd

Contact: Mirjam Drost E: mirjam.drost@wijzijnmind.nl M: 06 19973092

Mensen ervaren de uitvoering van dwangmaatregelen als negatief en vaak zelfs traumatisch. Het gebruik van vrijheidsbeperkende interventies in de Nederlandse Ggz, zoals dwangopnames, fixatie en separatie, staat al geruime tijd ter discussie. Dat deze interventies een therapeutisch effect hebben is nooit bewezen. We verwachten daarom veel inzet van zorgaanbieders om de alternatieven die er voor dwang bestaan toe te passen en dwang te voorkomen. Zoals gastvrije zorg, bemoeizorg en respijtzorg. Ook van de overheid verwachten wij veel van haar belofte dat de nieuwe wet meer gericht is op het voorkómen van verplichte zorg en het kiezen voor minder dwang.

Met belangstelling heeft MIND kennisgenomen van het ter consultatie voorgelegde reparatievoorstel voor de Wvggz en de Wzd. In het algemeen is MIND positief over het wetsvoorstel. Wij verwelkomen de verduidelijking en aanscherping die op een aantal punten is aangebracht, en verwachten dat de uitvoerbaarheid van de wetten hiermee verbeterd wordt. Wel levert het wetsvoorstel nog enkele vragen en aandachtspunten op, waarvoor wij in deze brief uw aandacht vragen. Om te beginnen geven we een reactie op de vragen van het internetconsultatie-formulier.

Gezien onze positie als belangenbehartigers van mensen met een psychische kwetsbaarheid en hun naasten, zullen wij ons in onze reactie beperken tot de Wet verplichte ggz.

1. Uw vragen

- 1.a. Leiden de voorgestelde wijzigingen tot een betere uitvoerbaarheid van de Wvggz?
- 1.b. Leiden de voorgestelde wijzigingen tot een reductie van de regeldruk?

In het algemeen denken wij dat de voorgestelde wijzigingen zullen bijdragen aan zowel de uitvoerbaarheid van de wet, als aan enige reductie van de regeldruk. Op diverse punten worden verhelderingen aangebracht, en worden verantwoordelijkheden scherper afgekaderd. Dit zal leiden tot een beter begrip en soepeler verloop van de procedures, en minder overbodige werkzaamheden. Wij verwachten dat dit de kwaliteit van de geleverde zorg ten goede komt.

Wij hechten er aan om één van de centrale doelstellingen van de Wvggz te benadrukken: het verbeteren van de rechtspositie van de betrokkene en diens naasten. Het is in ieders belang om de administratieve lastendruk zo laag mogelijk te houden, en waar mogelijk te verlagen. Bij de overgang van Wet Bopz naar Wvggz was enige toename van de regeldruk echter onvermijdelijk. De beoogde verbetering van rechtspositie moet immers centraal staan en dit gaat onder meer gepaard met het vormgeven van een zorgvuldiger besluitvorming rondom dwang.

In het kader van het nu voorliggende reparatievoorstel lijkt de reductie in regeldruk vooral te worden gevonden in het soepeler verloop van de procedures. Dit is onzes inziens gepast, omdat een nadere evaluatie van de regeldruk onder de Wvggz op korte termijn plaats zal vinden in de evaluatie van de Wvggz en Wzd. Mogelijke verdere reductie van de regeldruk kan een uitkomst zijn van deze evaluatie. MIND hecht er sterk aan dat de eerdergenoemde zorgvuldigheid in de besluitvorming daarbij in stand blijft.

1.c. Samenloop Wvggz-Wzd: Welke wettelijke drempels zijn er naar uw mening en wat zou een oplossing zijn, rekening houdend met de bewuste keuze voor twee wettelijke regimes? Wordt met de voorgestelde wijzigingen van artikel 7:7 Wvggz (artikel I, onderdeel Q) en artikel 37 Wzd (artikel II, onderdeel X) het meest urgente punt opgelost?

De aanpassingen aan art. 7:7 Wvggz en art. 37 Wzd lijken in een daadwerkelijke behoefte te voorzien, en MIND heeft begrip voor de voorgestelde regeling. Hiervan valt een directe vermindering van de administratieve lastendruk te verwachten voor diverse betrokken instanties. Wel roept het bij ons de vraag op hoe deze aanpassing zich verhoudt tot het klacht- en beroepsrecht van betrokkene.

Meer specifiek vragen wij ons af of voor betrokkenen die onder deze regeling van regime wisselen, nu wel éénduidig is geregeld op welk klachtrecht en beroepsrecht zij een beroep kunnen doen. Het lijkt ons nuttig om naar analogie van de nu voorgestelde regeling, een klacht of beroep dat door een dergelijke betrokkene via het verkeerde kanaal wordt ingediend, door te kunnen geleiden en te behandelen als ware hij bij het juiste kanaal ingediend (uitwisselbaarheid tussen Wzd- en Wvggz-regimes).

Wij vragen uw nadrukkelijke aandacht voor deze aspecten van de rechtspositie van betrokkene, zowel in de vormgeving van de regeling zelf, als in enige nadere duiding in de Memorie van Toelichting.

2. Onze vragen en aandachtspunten

Hieronder een aantal vragen en aandachtspunten, artikelsgewijs geordend. Uit de volgorde kan geen prioritering worden herleid.

Art. 2: 4 lid 1: Hier vragen wij (nogmaals) de aandacht voor te verwachten problemen bij de handhaving van, en het toezicht op, de toepassing van het beperken van bezoek in de ambulante omgeving en voor de verregaande gevolgen ervan voor de privacy van de betrokkene. Binnen het spectrum van mogelijke dwangmaatregelen moet dit als een uiterste maatregel gezien en behandeld worden.

Art. 5:12: In de regeling over de zorgkaart wordt wel melding gemaakt van de mogelijkheid om een zorgkaart te actualiseren, maar wordt niet nader geregeld hoe dit moet gebeuren, of welke gevolgen het heeft voor het zorgplan (afhankelijk van in welk stadium ze wordt geactualiseerd). Nadere éénduidige regeling hiervan kan onnodige klachten en onnodige spanning in de behandelrelatie voorkomen, en we vragen ons af waarom dit niet is meegenomen in dit wetsvoorstel.

Art 6:6 ond. a: Hier wordt de looptijd van de eerste zorgmachtiging effectief met één of anderhalve maand verlengd. Hoewel wij begrip hebben voor de gronden die worden aangevoerd voor deze verlenging, hechten wij er aan om te wijzen op de gevolgen die onverwachte verlenging op de gemoedsrust van (met name de verplicht opgenomen) betrokkene kan hebben, en diens vertrouwen in het instituut dat hem/haar de verplichte zorg oplegt. Indien een betrokkene verwacht dat een machtiging zes maanden loopt, en aan het einde blijkt deze toch nog door te lopen, kan dit het vertrouwen en daarmee het herstel van betrokkene schaden.

Deze wijziging dient dus ook niet als enkel een technische aanpassing aan de wet te worden beschouwd, maar moet gepaard gaan met een heldere aanpak op het gebied van de communicatie naar betrokkene.

Art. 6:6 ond. a: Klopt het dat deze gewijzigde passage nog openlaat wat er gebeurt bij de toepassing van art 6:2 lid 5? Met andere woorden: is de forensische betrokkene over het hoofd gezien bij de formulering van de laatste volzin (nieuw)?

Art. 8:14 lid 1: Hier wordt de term “*ernstige schade*” vervangen door “*ernstig nadeel*”. Voorafgaand aan “*ernstig nadeel*” staat hier echter nog steeds de frase: “*aanzienlijk risico op*”, welke op zichzelf al onderdeel is van de definitie van ernstig nadeel (zie art 1:1 lid 2). Wij vermoeden dat dit op een tekstuele vergissing berust, want een dubbeling van “*aanzienlijk risico op aanzienlijk risico op...*” kan niet de bedoeling zijn. Dit zou aanleiding geven tot een ongewenste glijdende schaal als criterium voor deze maatregel.

Art 9:11 lid 2: Hier wordt een zinsnede toegevoegd, voortkomend uit andere wetgeving, waarvan ons niet duidelijk is wat er mee bedoeld/beoogd wordt. Welke situaties ziet de wetgever voor zich als ze spreekt over “voor zo ver dit anderszins noodzakelijk is”? Op welke wijze beïnvloedt dit de uitvoering van de Wvggz? Gaarne nadere duiding.

Art 10:6 lid 7: De klachtencommissies Wvggz zijn verplicht hun uitspraken te publiceren, maar dit gebeurt in de praktijk niet of nauwelijks. Op dit onderdeel wordt de wet dan ook nog onvoldoende uitgevoerd. Als gevolg hiervan is er momenteel niet of nauwelijks zicht op de klachtenpraktijk onder de nieuwe wet, en mist het veld een belangrijke kans om uit die praktijk lessen te trekken voor het beleid. Een belangrijke oorzaak voor het uitblijven van de publicatie kan zijn dat hiervoor een passend platform ontbreekt. De klachtencommissies afzonderlijk zijn niet in staat hiervoor te zorgen, en de IGJ die al hun jurisprudentie krijgt ziet het niet als haar taak. Wij zien het als taak van de minister om deze patstelling te doorbreken.

Overig: Een half jaar na de inwerkingtreding van de wet is er nog altijd geen landelijk nummer dat de regionale meldpunten onderling verbindt. Alhoewel we hebben vernomen dat er inmiddels vorderingen zijn gemaakt op dit vlak, vinden we de termijn die het ministerie hiervoor uittrekt veel te lang.

3. Ten slotte

MIND levert namens haar lidorganisaties graag een constructieve bijdrage aan de ontwikkeling, implementatie en uitvoering van de Wvggz. Ons uitgangspunt daarbij is dat effectieve wetgeving de basis vormt voor kwalitatief goede zorg aan de cliënt en adequate betrokkenheid van familie en naasten.

Met vriendelijke groeten,

Drs. M.J. ter Avest
Directeur MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid